

**Govor predsjedatelja Povjerenstva za ostvarivanje ravnopravnosti spolova
Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH Mirsada Isakovića na
Konferenciji "Mreža solidarnost za LGBTI osobe u Armeniji i Gruziji", u okviru
panela "Izgradnja koalicije: rad sa organizacijama civilnog društva,
parlamentarnim povjerenstvima, političkim strankama "**

Sarajevo, 11. studeni 2016.

Poštovane dame i gospodo, dragi gosti,

Komisija za ravnopravnosti spolova prihvatila je da bude domaćin današnjih događanja, što sigurno na simboličnom nivou pokazuje naš stav prema ovoj temi, a želim naglasiti kako je i Sarajevski otvoreni centar jedan od naših važnih partnera sa kojima smo u ovoj godini sarađivali na dva zakonska prijedloga.

Radili smo na izmjeni Izbornog zakona BiH kojim smo nastojali uvesti paritet između kandidata i kandidatkinja na izbornim listama.

Također smo i u Zakon o Vijeću ministara BiH nastojali uvesti kvotu od 40 % zastupljenosti oba spola, što je naša kvota regulisana Zakonom o ravnopravnosti spolova.

Mislim da je ovo primjer dobre saradnje između parlamentarnih komisija, odnosno vladinog i nevladinog sektora i mi ćemo tim putem nastaviti i dalje.

Kada govorimo o pravima LGBTI osoba u BiH jako je važno da sve tri osnove (seksualna orijentacija, rodni identitet i spolne karakteristike) budu prepoznate kroz zakone, kao osnove na kojima je zabranjena diskriminacija.

Obaveza Bosne i Hercegovine i njenih entiteta, Republike Srpske i Federacije BiH, kao i Brčko Distrikta je da izradi detaljan set mjera kojima će unaprijediti poštivanje i zaštitu ljudskih prava lezbejki, gej muškaraca, biseksualnih, transrodnih i interspolnih osoba. To proizlazi iz njenih obaveza preuzetih potpisivanjem i ratificiranjem međunarodnih dokumenata, kao i iz članstva u međunarodnim organizacijama. Članstvo u Vijeću

Evrope obavezuje je da provodi kako presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu tako i preporuke koje Vijeće Evrope upućuje svojim državama članicama. Početak postupka pristupanja EU daje podstrek određenim temama kao što su prava LGBTI osoba te daje vjetar u leđa institucionalnim mehanizmima.

Podsjećam da je BiH 2003. godine dobila prvi zakon u regiji - Zakon o ravnopravnosti spolova BiH, te da su već tada uvedene odredbe zabrane diskriminacije po osnovu spolne orijentacije.

Međutim, bilo je potrebno vrijeme i uporno djelovanje nevladinih organizacija da se omogući šira rasprava o tim pitanjima u institucijama vlasti, te je to rezultiralo određenim promjenama u zakonodavstvu, strategijama i politikama.

Jako je važno da institucije za rodnu ravnopravnost imaju mehanizam obraćanja građana, kao i Ured ombudsmena BiH, te se nadam da će ovaj ured zauzeti novi pristup u vezi s kršenjem ljudskih prava LGBTI populacije.

Do izbora 2014. godine, niko se na razini države, entiteta i kantona nije ozbiljno bavio pravima LGBT osoba. No, zbog pritiska međunarodne zajednice, aktivnog rada Sarajevskog otvorenog centra ali i konačnog shvaćanja značaja ovog pitanja, ministarstva, agencije i ostala vladina tijela počela su djelovati proaktivno.

U odnosu na 2014. godinu, 2015. nije donijela značajnu promjenu za stanje ljudskih prava LGBTI osoba: broj slučajeva diskriminacije i nasilja na osnovu seksualne orijentacije koju je Sarajevski otvoreni centar dokumentovao nije se smanjio. Dapače, broj slučajeva kršenja ljudskih prava lezbejki, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interspolnih osoba se povećao. Također se povećao broj LGBTI osoba koje su kontaktirale Sarajevski otvoreni centar u potrazi za pomoći pri traženju azila, promjeni oznake spola u dokumentima i u adekvatnoj psihološkoj podršci (što je posebno naglašeno u slučaju trans osoba koje prolaze kroz tranziciju – prilagodbu spola). Sve ukazuje na to da se nisu desile nikakve strukturalne promjene koje bi značajno utjecale na poboljšanje kvaliteta života LGBTI osoba i njihovu inkluziju u bh. društvo.

Način medijskog izvještavanja tokom 2015. godine pokazuje nedovoljno snažan napredak, što se ogleda u povećanju broja članaka koji na neutralan način predstavljaju LGBTI osobe i teme. Trend koji najviše zabrinjava jeste neadekvatno i sporo procesuiranje napada na LGBTI osobe, uglavnom u slučajevima u kojima one koriste pravo na javno okupljanje: slučaj Merlinka iz 2014. godine, te slučaj napada na posjetitelje Art kina Kriterion.

2015. je nagovijestila novi odnos i pristup zakonodavne i izvršne vlasti na državnom i entitetskom nivou prema unapređenju zakonodavnog i javnopolitičkog okvira za zaštitu prava LGBTI osoba.

U maju 2015. godine, u državnom parlamentu je održana prva tematska sjednica o stanju ljudskih prava LGBTI osoba u BiH, što ja smatram prekretnicom.

Zaključeno je da Institucija ombudsmana BiH treba izraditi poseban izvještaj o stanju prava LGBTI osoba u BiH, koji će služiti kao osnova za razvijanje daljnjih radnji i politika te da se putem medija, institucija i obrazovnog sistema izvrši mainstreaming društvene prihvaćenosti i inkluzije LGBT osoba kako bi se spriječila buduća diskriminacija i incidenti koji se temelje na mržnji.

Treba analizirati i nastavne planove i programe i udžbenike na svim obrazovnim razinama, s ciljem izbacivanja svakog diskriminatornog i uvredljivog sadržaja.

U decembru 2015 Vlada Republike Srpske usvaja Godišnji plan za implementaciju Gender akcionog plana za 2016. godinu, koji, između ostalog, sadrži i specifične mjere za zaštitu prava LGBTI osoba. Nakon toga slijedi isti potez Vlade FBiH u martu 2016. godine.

Ovo je prvi put da vlade u Bosni I Hercegovini uključuju prava LGBTI osoba u svoje akcione planove. I dok je pred nama da vidimo kako će spomenute mjere biti provedene u praksi, nadu u njihovo ostvarenje posebno održava partnerstvo između Sarajevskog otvorenog centra i institucionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova.

Vijeće ministara BiH je u decembru 2015. utvrdilo prijedlog Zakona o izmjenama

i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije kako bi se omogućila sveobuhvatna zaštitu od diskriminacije za sve lezbejke, gejeve, biseksualne, trans i interpolne osobe. Zakon je 2016. usvojen u Parlamentu BiH.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH priprema Akcioni plan za suzbijanje diskriminacije, koji sadrži konkretne mjere za rad na pravima LGBT osoba, s fokusom na prava transrodnih osoba. Također je u fazi izrade i Strategija ljudskih prava koja će obuhvatiti i zaštitu prava LGBTI osoba.

Nadam se da će donošenjem i implementacijom ovih politika stanje u ovoj oblasti biti značajno unaprijeđeno.

Zbog svega što sam rekao, ja sam optimista da će, u ne tako dalekoj budućnosti, ljudska prava LGBTI osoba u BiH biti na daleko bolji način zaštićena i da će se osjećati ravnopravnim sa ostalim građanima.

I za kraj, videćemo šta će nam javne politike novog donijeti ali se nadam da ćemo u doglednoj budućnosti biti spremni da u parlamentu razgovaramo i o zakonu koji će regulirati prava partnera u istospolnoj zajednici, te se priključimo zemljama koje su to već učinile.

Hvala vam na pažnji i želim ugodan boravak u Bosni i Hercegovini."